

Jfr 88/19. 89/19

Solberga sockens fornminnen n:r 64.

Gravfält.

Bohuslän.

Inlands nordre h:d.

Solberga s:n.

Åseby Sörgården.

Inv. n:r 18541-18544.
" " 20442-20462.

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1918:2

Text.

Jfr 88/19. 89/19

Avskrift ur D:r Georg F.L. Sarauws dagbok.

Järnålders gravfält på Åseby Sörgårdens

utmark, tillhörande hemmansägaren Adiel Andersson, styrt av sonen, mjölnaren Albin Andersson, som köpt 1919.

Beläget på krönet av en bergkulle vid marken "Hålan", kallad "Hålans hed".

Fältet ljunmark, som tillika med högarna är planterat med furu för 2 år sedan. Beskrivningen av Solberga s:n n:r 64.

Hög 1. Inv. n:r 20442 - 20447.

Den nordöstligaste av högarna på gravfältet.

Hög, 0.3 m. hög, 8.0 m. i tvärmått, ljunbevuxen. Flera stenar av röset synliga i ytan. Stenarna genomgående stora, 0.2 - 0.7 m. i tvärmått.

Under röset fanns vid högbottnen litet träkol på flera ställen.

Grav A.

Vid utgrävningens sö. hörn, 1.15 m. so. om toppen träffades en grav, en ²⁰⁴⁴²⁻²⁰⁴⁴⁴urna, n:r 1, med brända ben, som även lågo utanför urnan tillika med kol. Bland de brända benen överst i urnan lågo en halv-smält ²⁰⁴⁴⁵pärla av blått glas, n:r 2 och ett smält föremål av ²⁰⁴⁴⁷brons, n:r 3. Bland de brända benen hittades även bitar av en ²⁰⁴⁴⁶benkam, n:r 4. Graven var mycket excentriskt belägen i högen, men inom utgrävningen, som var 3 x 3 m. stor, fanns ingen annan grav. Undergrunden blottades över hela utgrävningen, och berget framgrävdes vid toppen och härifrån åt N, V och Ö; berget lutade åt söder.

Undersökningen av högen börjad den 9, slutad den 10 september 1918. Starkt regn.

Grav A.

Kolfläcken omkring urnan n:r 1 var 1.45 m. i tvärmått. Urnan var av mycket grovt gods och torde varit endast nedre delen av ett lerkärl.

På gravfältet ligga 9 högar, därav 8 rundhögar och, längst i väster, 1 långhög.

Avskrift ur D:r Georg F.L. Sarauws dagbok.

1919.

Järnålders gravfält på Åseby Sörgårdens mark, tillhörande hemmansägaren mjölnaren Albin Andersson (som våren 1919 fått lagfart på gården). Beläget på en kulle vid soldattorpet vid marken "Hålan".

Hög 1 undersöktes 1918 (då kallad "hög 4"). "Hålans hed".

Hög 2, inv. n:r 20448 - 20450, belägen 16 m. SSO om hög 1, den sö. högen på gravfältet vid foten av den största högen, hög 3.

Hög, 0.2 m. hög, 8.0 m. i tvärmått, ljungbevuxen i plantering. Utgrävningen 3 x 3 m. stor. Ett 10 - 20 cm tjockt ljungtorvskikt täckte det av större stenar bildade, flata röset. Röset fyllde utgrävningen; (i sö. och sv. hörnet voro dock små öppningar). Röset lagt på högbottnen.

Vid mitten bildades ett mindre rös i röset, däri låg såsom "taksten" en häll, 1.0 m. lång, 0.45 m. bred. Vid sv. hörnet av lilla röset lågo vid högbottnen brända ben i en liten samling, säkerligen hörande till men dock skilda från de brända benen i nedan nämnda urna n:r 1.

Såväl stora som lilla röset, vilket senare endast var den centrala delen av det förra, voro anlagda på högbottnen. Foto. Rösets stenar 0.40 - 0.70 m. i tvärm.

Av kolbädd fanns intet spår. Under röset, strax väster om "lilla röset", träffades grav A, en urnegrav. Här var i det ursprungliga mylleskiktet nedsatt ett lerkärl, ²⁰⁴⁴⁹ n:r 1, fyllt med brända ben, sedan krossat. Benen lågo i en rund fläck, 27 cm. i tvärmått, och hava varit inrymda i urnan. Denna var vackert ornamenterad. (~~Möjligen höra~~). Skärvorna ²⁰⁴⁵⁰ höra till 3 olika krossade lerkärl, därav de två voro försedda med öra, som vette åt N, n:r 2 och 3.

Omedelbart upp till och öster om n:r 1 stod ett litet, svart lerkärl, ²⁰⁴⁴⁸ n:r 2, ävenledes krossat och innehållande brända människoben, väl av samma individ. Kärlen voro alla små, nedsatta i en grävd fördjupning i undergrundens, alvens, gula grus.

Bland de brända benen lågo inga fornsaker. Benen voro vita, rentvättade utan kol.

Skärvor av lerkärlen ^{20449, 20448 20450} 1, 2 och 3 lågo tätt intill varann, blandade; n:r 3 framkom vid preparationen. N:r 1 och 3 ofullständiga; på alla var bottnen starkt upplöst eller felade.

Hög 3. Inv. n:r 20451 - 20453.

Den största högen på gravfältet, belägen 14.5 m. SSV om hög 1, 10.6 m. VNV om hög 2. Ljungbevuxen i planterad ljunghed.

Hög, 1.0 m. hög, 9.0 m. i tvärmått.

Utgrävning 4 x 4 m. stor.

Det kupiga röset täcktes av endast tunn ljungtorv; de översta stenarna stucko fram i dagen vid toppen. Röset fyllde den 4 x 4 m. stora utgrävningen. I östra sidan stack fram en stor jordfast sten, räckande ända upp mot rösets topp. Rösets stenar, 30 - 80 cm i tvärmått; röset vilade på högbotten, där det fanns en del kolstybb spridd och bitar av träkol. I detta bottenskikt, urspr. markens yta låg en krukskärva, ²⁰⁴⁵¹ n:r 1.

Den stora jordfasta stenen 2.75 m. br. i N - S, 2.40 m. br. synlig i V - Ö, en del dold av väggen i öster.

Vid v. foten av den stora stenen (i V.) innehöll kulturskiktet ganska mycket kol. Kruksk. n:r 1 låg strax söder om grav A.

Grav A.

0.80 m. väster om den stora jordfasta stenens fot hittades en grav med brända ben i bottenskiktet och i en fördjupning i undergrundens gula sand.

Benfläcken mätte (ungef.) 20 cm. i tvärmått och täcktes av en liten häll, 20 cm. i tvärmått, 3 cm. tjock, vilande omedelbart på de brända benen. Överst bland dessa strax under stenen låg en spiralrulle av ²⁰⁴⁵² brons, n:r 2.

Benen voro blandade med kolstybb, som gjorde fläcken svart. Fördjupningen i alven var alldeles kretsrund med tvärmål 20 cm; benen torde hava legat i ett träkäril av denna vidd, men kärlet hade försvunnit och inga bitar av tätningskitt voro att finna. Kärlet hade varit täckt med den ovan nämnda lilla flata stenen, som låg på de brända benen.

Lerkäril fanns icke, och inga bikäril syntes till.

Hög 4. Inv. n:r 20454 - 20458.

Hög, belägen 20 m. V. om hög 3, 0.7 m. hög, 9.0 m. i tvärmått. Ljungbevuxen. NV. om toppen en mindre nedgrävning. De översta stenarna stucko fram ur ljungheden. Under ett tunt skikt av ljungtorv var röset täckt med ett skikt grus. Stenarna delvis ganska stora, 30 - 80 cm. i

88/19

tvärmått. Den största stenen låg under toppen, 1.50 m. lång i N-S, 0.60 m. br., 0.40 m. tjock. Utgrävningen 4 x 4 m. stor.

Vid södra utgrävningsväggen låg på högbotten en samling skärvor av ett vackert ornerat lerkärl, ²⁰⁴⁵⁴ n:r 1, spridda över ett flak.

Vid västväggen låg på högbotten en ornerad krukskärva, ²⁰⁴⁵⁶ n:r 2. Här till spridda skärvor.

Från den stora stenen i mitten av röset till utgrävningens västvägg träffades vid högbotten en kolbädd med brända ben grav A.

Alldeles invid stora stenen på ö. kanten av kolbädden låg en ring av brons, ²⁰⁴⁵⁸ n:r 3. Invid västra kanten av kolbädden låg en sölja av brons, ²⁰⁴⁵⁷ n:r 4. Kolbädden var rund (elliptisk), 2.2 m. lång i N - S, (1.9 m.) bred i Ö - V, vid mitten 10 cm tjock, tunnande ut mot omkretsen. Vid mitten av kolbädden, som i jorden innehöll kolstybb och brända ben samt spridda krukskärvor, stod en urna, ett litet lerkärl med öra vetande åt SO, n:r 5. I lerkärlet lågo även brända ben.

Under kulturskiktet låg undergrundens gula grus. Ingen undergrav.

Hög 5. Inv. n:r 20459 - 20462 (jfr inv. n:r 18541 - 18544).

Långhög, belägen 16 m. SV om hög 4, 0.5 m. hög, 11.0 m. lång i N - S, 7.0 m. br. i Ö - V.

Utgrävningen 4 x 4 m. stor med utvidgning 0.4 m. åt söder vid mitten för att frigöra röset. Röset 3.3 m. brett, mera än 4.4 m. långt i N - S, bestod delvis av mycket stora stenar intill 1.0 m. i tvärmått. Röset vilade på högbotten. I urspr. mylleskiktet träffades här och var litet träkol. Mellan högtoppen och norra utgrävningsväggen låg inom röset på dess botten ett mindre rös, 2.3 m. br. i N - S, 2.1 m. br. i Ö - V, betecknande en stenlagd kolbädd, närmare kretsrund.

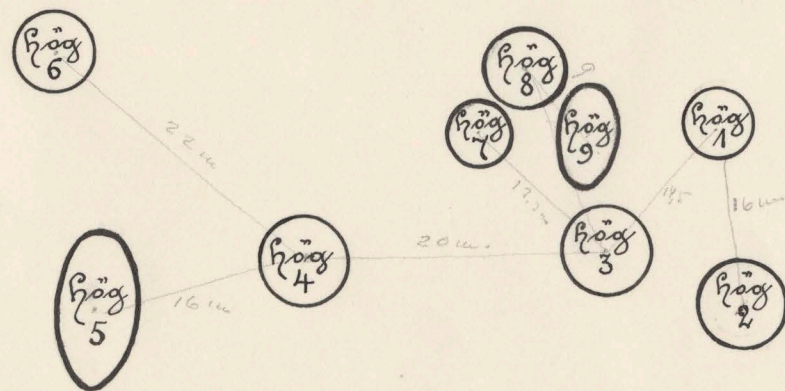
I kolbädden grav A lågo spridda brända ben på några ställen och närmare mitten av densamma stod ett krossat, ornerat lerkärl, ²⁰⁴⁵⁹ n:r 1.

Härvid låg vid östra sidan en liten klump smält brons, ²⁰⁴⁶² n:r 2 och en smält pärla av glas, ²⁰⁴⁶⁰ n:r 3; vid norra sidan en spiralrulle av brons, ²⁰⁴⁶¹ n:r 4.

I urnan lågo brända ben blandade med kolstybb. Urnan var "rutten" och kan knappast hopsättas.

Kolbädden vilade på undergrundens gula sand. Ingen undergrav.

Järnålders
gravfält på Åseby Sörgårdens ägor.
Skiss 1919.

Hög 1 undersökt 1918 } för Göteborgs Museum.
" 2-5 " 1919 }
" 6-9 " 1919 } för Göteborgs Stads Minnesutställning.

På högbotten ett litet lågt röse, lagt, 3.0 m. br. i Ö-V, 2.8 m. br. i N-S, bestående av ett skikt stenar, 20-50 cm. i tvärmått.

Utanför rösets kant i N, V och S lågo mindre samlingar brända ben och träkol vid gränsen för kolbädden, som annars icke var tydlig.

Mindre samlingar ¹⁸⁵²⁴ krukskärvor, ¹⁸⁵²⁵ n:r 1 och 2 lågo i röset åt NV, ¹⁸⁵²⁶ n:r 3 och ¹⁸⁵²⁷ 4 utanför kanten åt söder.

Inom röset lågo spridda brända ben och ^{18528, 18529} krukskärvor n:r 5, 6, ^{18530, 18532, 18533, 18534, 18535} 7, 9, 10 och 11, 12. SV om toppen låg i ett flak en samling skärvor av ett söndrat ¹⁸⁵³¹ lerkärl, n:r 8, ofullständigt. Här litet br. ben. ¹⁸⁵³⁴ Krukskärvorna n:r 11 lågo vid den nya nedgrävningen i högtoppen. I fall de höra tillsammans med lerkärl n:r 8, vilket är möjligt, måste röset blivit förstört vid nedgrävningen. Detta tyckes dock litet troligt, emedan den nya nedgrävningen vid botten endast var av en spades bredd och röset utanför densamma tycktes vara ostört.

Snarare hava lerkärl och krukskärvor vid gravläggningen blivit spridda tillsammans med de brända benen.

Krukskärvorna n:r 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, tillsammans 62 st., torde alla höra till lerkärl n:r 8, vartill de vid renoveringen blivit lagda utan att dock kunna hopsättas härmed.

Hög 8. Inv. n:r 18537 - 18540.

Hög, belägen 18.0 m. NNV om hög 3, 21.0 m. NNO om hög 4, 7.3 m. N om hög 7, 9.0 m. VNV om hög 9 (mitten). Hög, 0.4 m. hög, 8.0 m. i tvärmått. Tunn ljunctorv över ett röse, som fyllde utgrävningen, 4 x 4 m. stor.

Rösets stenar delvis stora, 30 - 70 cm. i tvärmått, vid mitten 2 skikt stenar.

Vid högbotten tr. en kolbädd med spridda brända ben och kol.

N. om toppen lågo ett par grova ¹⁸⁵³⁷ krukskärvor, n:r 1.

Vid norra utgrävningsväggen stod en urna, fylld med brända ben och kol, ett krossat ¹⁸⁵³⁸ lerkärl, n:r 2.

Närmast omkring urnan var jorden mycket svart av kol. (För undersökningens skull gjordes i norra väggen en 2 m. lång utvidgning av utgrävn.).

Över urnan alldeles ned på densamma låg en stor sten 0.80 x 0.40 x 0.30 m. Bland de brända benen hittades en bit ¹⁸⁵³⁹ tätningsskitt (?). Urnan hade inget lock; den var nedsatt i en liten grop i undergrunden, som utanför urnan innehöll kol och brända ben blandade i svarta jorden. ¹⁸⁵⁴⁰ 4 krukskärvor spridda.

Hög 9. Inv. n:r 18541 - 18544.

Långhög, belägen 8.3 m. VSV om hög 1, 11.8 m. N om hög 3, 9.2 m. ÖSÖ om hög 8 (mitt - mitt).

Långhög, 0.5 m. hög, 9.0 m. lång i N - S, 6.4 m. bred i Ö - V, ljunbevuxen. Utgrävning 3 x 3 m.

Röset fyllde utgrävningen. Rösets stenar delvis ganska stora, 0.20 - 0.60 m. i tvärmått. Röset var lagt på högbotten. På högbotten träffades, från tp. till västra utgrävningsväggen:

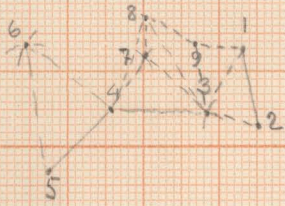
Grav A, en kolbädd, elliptisk, 1.7 m. lång i N - S, 1.4 m. br. i Ö - V.

Kolbädden var stenlagd med mindre stenar, under och mellan vilka lågo spridda brända ben.

NV om mitten av kolbädden stod en urna, ett ¹⁸⁵⁴¹lerkärl, n:r 1, innehållande brända ben, nedsatt i ett hål i undergrunden omgiven av bålörja med br. ben. Bland br. ben även kol. Vid västra sidan av kolbädden låg en smält, flerfärgad ¹⁸⁵⁴²glaspärla, n:r 2. SÖ om urnan lågo några smälta bitar av ^{x) 18543}brons, n:r 3 och ¹⁸⁵⁴⁴n:r 4.

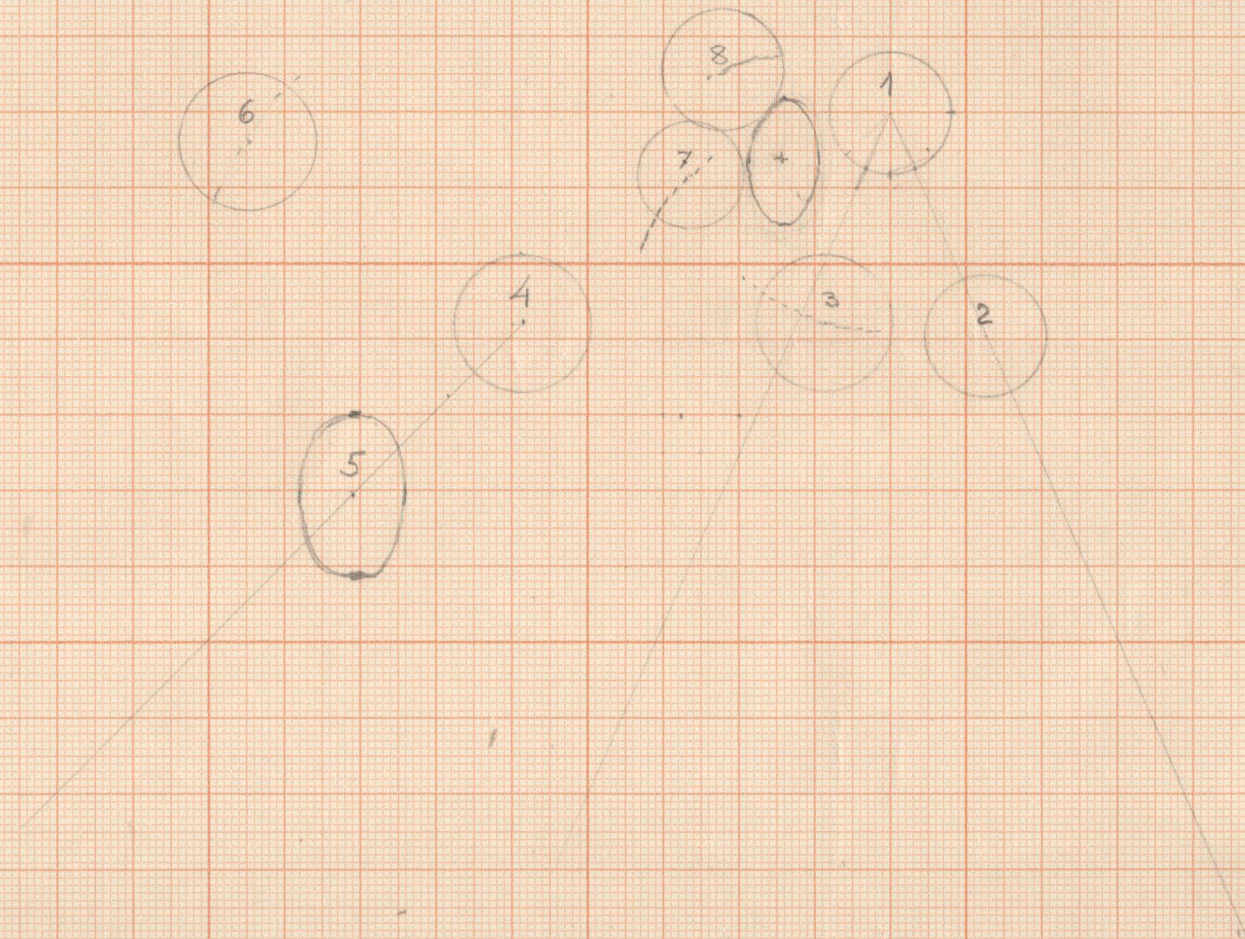
Urnan stod i en liten grop i undergrunden, 35 cm. vid; den var krossad under vikten av en överlagd sten.

(*)n:r 3 däri rakkniv??).

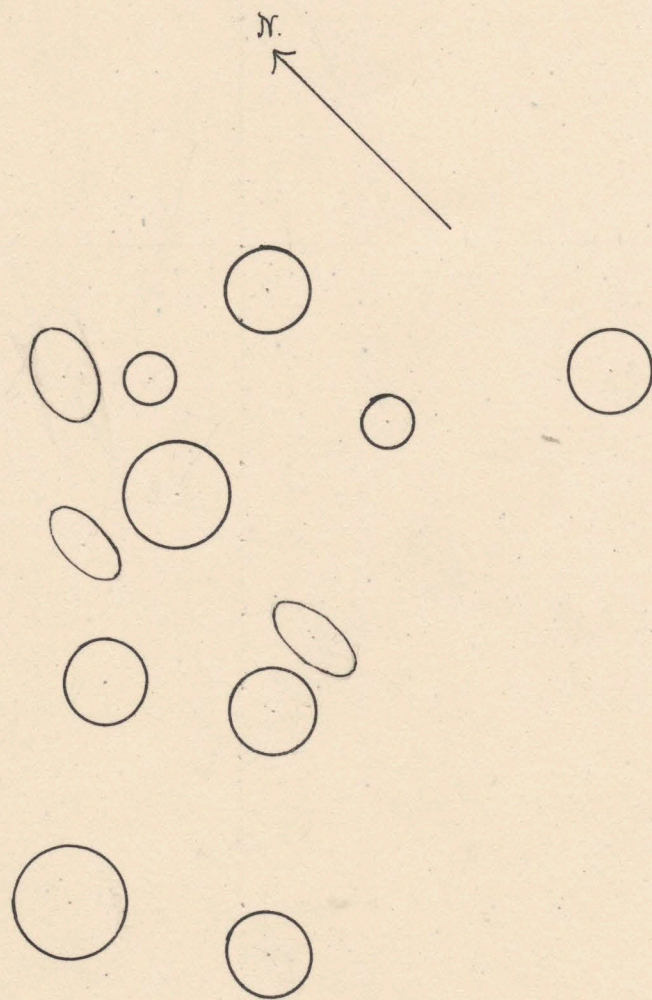

Skala. 1m = 2mm
 1000 1m = 4mm
 1m = 2mm
1:500

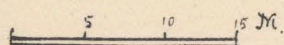
0
 Andy Eng. 29th Nov 2017
 21.2 streets VVR
 Colours

SOLBERGA N° 64 Åseby, Sörgård.

Skala:

Jfr 88/19. 89/19

Solberga sockens fornminnen n:r 64.

Bohuslän.

Gravfält.

Inlands nordre h:d.

Inr. n:r 18541 - 18544.

Solberga s:n.

" " 20442 - 20462.

Åseby Sörgården.

Fotografier ö. ritningar.

Fot. 1.
Utsikten från kullen bredvid hög 1. Längst åt v. högen på
Adiel Anderssons utmark bredvid den stående mannen. I
bakgrunden "Åseby kil" med "Ödsmåls berg" och "Blåkulla" på
Brattön samt Lövön och Tjörn. Sett från Ö. G. Sarrav foto.

(336.) D 1090

Fot. 2.
Hög 1. Röset avtäcktt och rengjort inom utgrävningen. I bak-
grunden "Ödsmåls berg", "Åseby kil" och "Blåkulla". Sett från Ö.

(337.) D 1091

Fjärrnålders gravfält på Åseby Lörgården, vid "Kälans hed",
Solberga s:n, Inlands nordre h.d., Bohuslän.

G. Sarrav foto. Undersökt 1918.

Fot. 3. (338.) **D1092**
Hög 2. Röset avläckat och rengjort. Där bakom hög 3, den största av högarna, framför "Odsmåls kil". Sett från Ö.
J. Sarauw foto.

Fot. 4. (339.) **D1093**
Hög 2. Litet rös i mitten, vid grav A. Yttre röset upptaget.
I bakgrunden hög 3. Sett från Ö.
Järnålders gravfält vid Åsby Lögården på "Hälans hed",
Solberga s.m., Inlands nordre h. d., Bohuslän.
Undersökt 1919.
J. Sarauw foto.

Fot. 5.
Hög 2. Grav A. Utnar n:r 1 och t.v. litet lerkärl n:r 2 med
brända ben. Lerkärlet krossade. Stank av n:r 1 vänd hitåt. Jorden
omkring kärlet urgröpt. Allt rengjort. Sett från N. G. Parauw foto. (340.) D 1094

Fot. 6.
Hög 3 (Stora högen). Framtill berg uppstickande i ytan.
Riset rengjort. I bakgrunden "Edsmåls kil och berg",
"Blåhulla", Görn. Sett från O. (341.) D 1095

Järnålders gravfält vid Åsby Lögården "Kälans hed",
Solberga s:n, Inlands nordre h:d, Bohuslän.

G. Parauw foto. Undersökt 1919.

Fot. 7. Hög 4. Riset rengjort. Bakom hög 3, under igenfyllning.
(342.) D 1096
I bakgrunden över spaden "Hortösa". Sett från V.
G. Larsson foto.

Fot. 8.
(343.) D 1097 G. Larsson foto.
Hög 4. Kolbädd, grav A, ankydd genom en krets av stier or.
Där urnan n:r 5, lömd. Brända ben även utanför urnan upptagna.
Sett från S.
Järnålders gravfält vid Åsby Lögården på "Hålsans hed",
Kolberga s.m., Inlands nordre l:d, Bohuslän. Undersökt 1919.

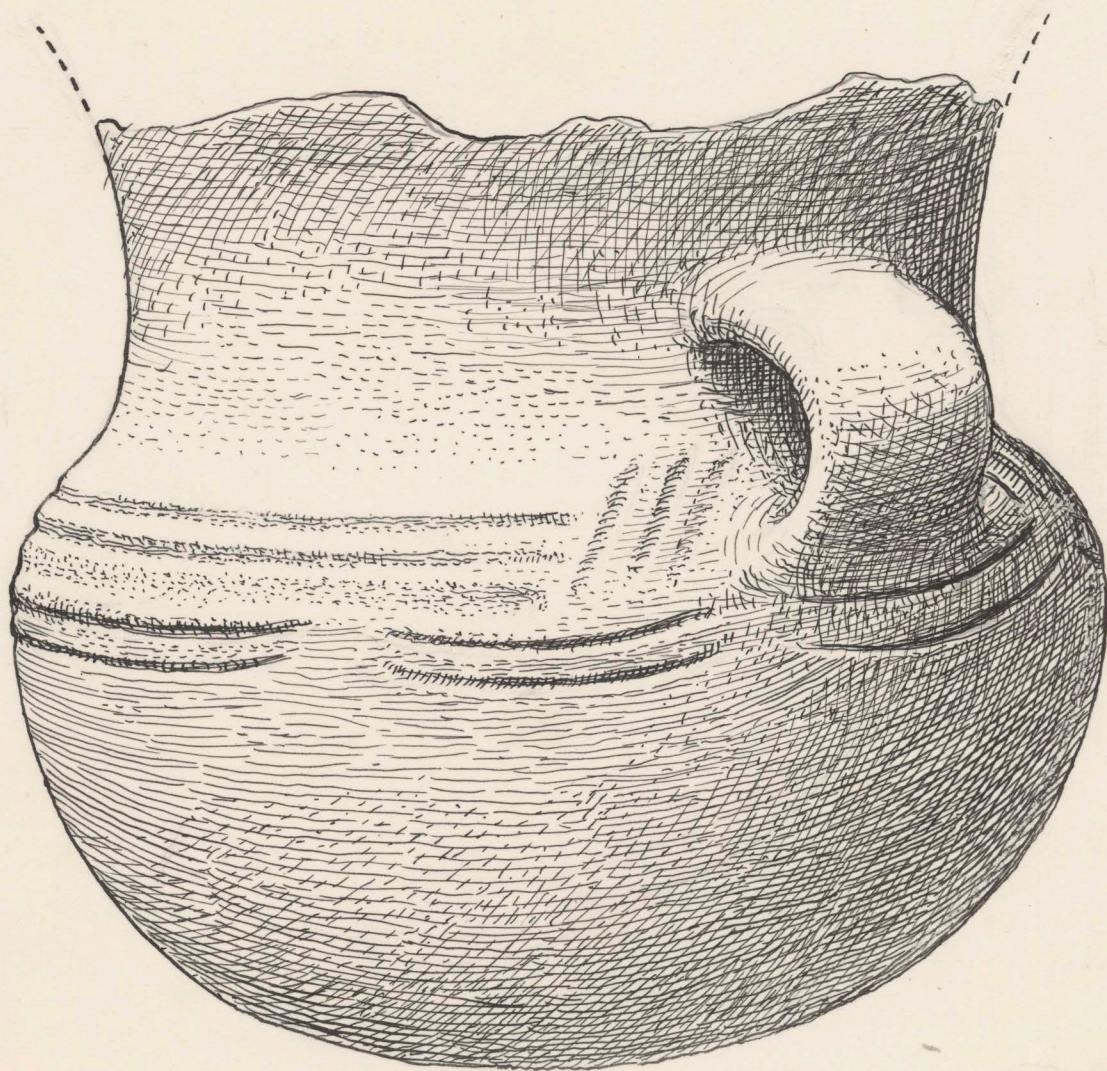

Fot. 9. Höög 5. Långhög. I mitten röset avläckat och rengjort. I bakgrunden "Edsmåls kil" och "Blåkulla". Sett från N.O.

(344.) D 1098

Järnålders gravfält vid Åseby Sörgården på "Kälans hed", Solberga s:n, Inlands nordre h.d., Bohuslän.

G. Larauw foto. Undersökt 1919.

20456.

Inv. n:r 20456. Lerkärl med öra och ornament (fragm.).
Åseby Sörgården, Solberga s:n. Hög 4.

20461

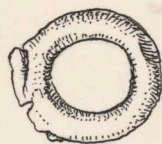
20462

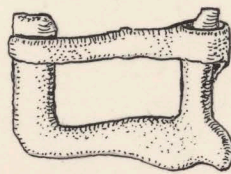
20460

1/1

Inv. n:r 20461. Spiralrulle av brons.
" " 20462. Föremål av brons.
" " 20460. Pärla av blått
glas. Hög 5.

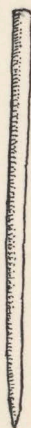
20458

20457

1/1

Inv. n:r 20458. Ring av brons.
" " 20457. Sölja av brons.
Hög 4.

18521

1/1

Inv. n:r 18521. Näl av brons.
Hög 6.

Åseby Sörgården.

Risat av A. Hjelm 1940.

72/18

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

Solberga sockens fornminnen n:r 64.

88/19, 89/19

Bohuslän.

Gravfält.

Inlands nordre h:d.

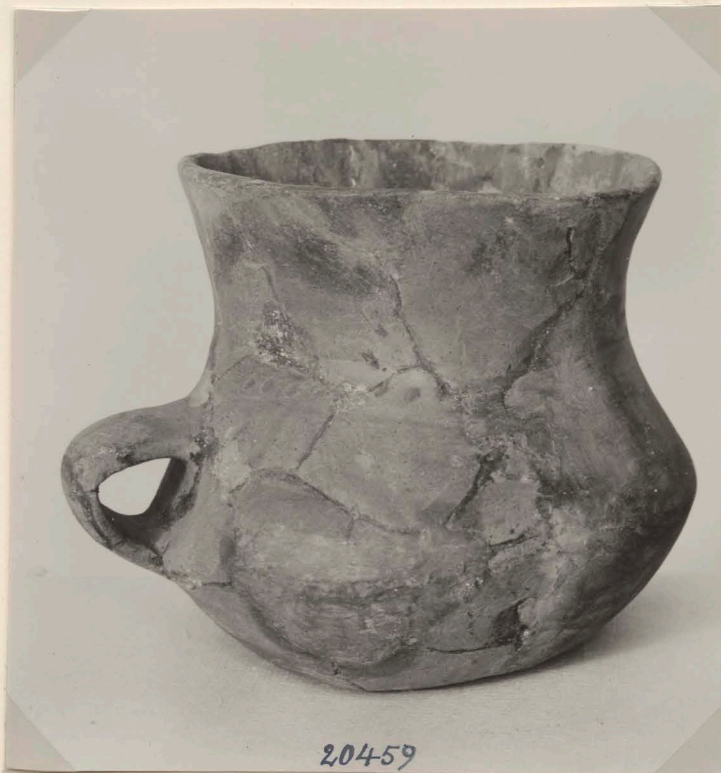
Inv. n:r 18519-18544.

Solberga s:n.

" " 20442-20462.

Åseby by.

Åseby Sörgården.

Inv. n:r 20459.

Plåt n:r (A.M.) D 617

Lerkärl. Hög 5.

Inv. n:r 18519. Lerkärl. Hög 6.
" " 18541 " " 9.

Plåt n:r (A/109) D 1207

Göteborgs museum foto 1931.

72/18

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

88/19. 89/19

Bohuslän.

Solberga sockens fornm. n:r 64.

Inlands nordre h:d.

Gravfält.

Solberga s:n.

Inv. n:r 18519-18544.

Åseby by.

" " 20442-20462.

Åseby Sörgården.

Inv. n:r 20449 och 20448. Hög 2.
Lerkärl.

Plåt n:r (A 112.) D 1201

Inv. n:r 20454 och 20455. Hög 4.
Lerkärl.

Plåt n:r (A 108.) D 1202

Göteborgs museum foto 1931.

Fot. 10. (345.) D 1099
Hög 6. Den nordvästligaste högen på gravfältet. Rösen
avläckt och rengjort i utgrävning på 4 x 4 m. En person
på högfoten i S. och N. I bakgrunden Odsmåls kil och
Blåkulla. Sett från O.
G. Parauw foto.

Fot. 11. (346.) D 1200
Hög 6. Lerkärlet, urnan nr 1, krossat, med några bitar
brända ben. I mitten hanken vettande hitåt (åt NV).
Sett från N., svanifrån på nära håll.

Järnålders gravfält vid Åsby Sörgården på "Kälans hed,"
Solberga S.m., Inlands nordre h.d., Bohuslän.

G. Parauw foto. Undersökt 1919.

72/18

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

88/19. 89/19

Bohuslän.

Solberga sockens fornm. n:r 64.

Inlands nordre h:d.

Gravfält.

Solberga s:n.

Inv. n:r 18519-18544.

Åseby by.

" " 20442-20462.

Åseby Sörgården.

Inv. n:r 18538. Hög 8.

Lerkarl.

Plåt n:r (A 110.) D 1208

Göteborgs museum foto 1931.

72/18 88/19 89/19

Fotografier. N° 336-337, 338-346.

Järnålders gravfält vid

Åseby.

Åseby Lögård, Åseby by, Solberga s:n, Inlands n. h. d, Bohuslän.

Undersökt 1918.
1919.